

Žymių Tauragės datų kalendorius 2020 metai

Šiomet sukanka:

635 metai, kai 1385 m.

- paminėtas Pryšmantų kaimas (iki XVI a. vidurio vadintas Ariškiais).

625 metai, kai 1395 m.

- kryžiuočių sudarytuose karo kelių į Žemaitiją aprašuose minimi Tauragės rajono kaimai: Ringiai, Greižėnai (Lauksargių sen.), Pryšmantai (Žygaičių sen.).

365 metai, kai 1655 m.

- Tauragė su dvaru perduota Lietuvos kariuomenės etmonui Jonušui Radvilai.

355 metai, kai 1665 m.

- sudarytame Ragainės apskrities žemėlapyje minimi Tauragės rajono kaimai: Kuisiai, Lauksargiai, Gilandžiai.

295 metai, kai 1725 m.

- rašytiniuose šaltiniuose paminėtas Adakavas.

260 metų, kai 1760 m.

- rašytiniuose šaltiniuose paminėta Skaudvilė.

110 metų, kai 1910 m. sausio mėnesį

- Tauragėje atidaryta privati A. Byzovos Mergaičių progimnazija.

105 metai, kai 1915 m.

- vokiečiai antrą kartą užėmė Tauragę. Dėl Pirmojo pasaulinio karo karinių operacijų kilę gaisrai sunaikino beveik visą miestą.
- Susprogdintas XIX a. II p. per Jūros upę pastatytas tiltas.
- Karo reikmėms pro Tauragę lygiagrečiai plentui buvo nutiestas siaurasis Lauksargių-Radviliškio geležinkelis. Siauruko geležinkelio stotis veikė dabartinėje Šilalės gatvėje.
- Suformuotos I pasaulinio karo metu žuvusių vokiečių ir rusų kareivių kapinės dabartinėje Dariaus ir Girėno bei Bernotiškės gatvių sankryžoje.

100 metų, kai 1920 m. rugsėjo rugpjūčio 17 d.

- privačiame name Šilalės gatvėje įsteigta vidurinė mokykla, kuri 1924 m. pavadinta Tauragės aukštesniąja komercijos mokykla.

90 metų, kai 1930 m.

- prie Tauragės apskrities valsčiaus valdybos pastato atidengtas paminklas Vincui Kudirkai (Dariaus ir Girėno g. 45).
- Atidengtas pirmas Lietuvoje Šaulių sąjungos įkūrėjui Vladui Pūtviui-Putvinskiui skirtas paminklas. Ant Šaulių sąjungos dešimtmečiui (1929 m.) skirto postamento užkeltas V.

Putvinskio biustas. Abu šie paminklai (Vincui Kudirkai) sovietmečiu buvo sunaikinti, o Lietuvos atgimimo metais (1990 m.) atstatyti.

- pastatytas gelžbetoninis tiltas per Jūros upę.

85 metai, kai 1935 m.

- Tauragei suteiktos I eilės miesto teisės.
- Mieste įvestas vandentiekis.
- Pastatyti Lietuvos banko rūmai (Dariaus ir Girėno g. 7).

80 metų, kai 1940 m.

- įkurtas baldų fabrikas „Tauras“.

75 metai, kai 1945 m.

- Baigiama statyti miesto gaisrinė (Respublikos g. 3). (Dabar šiame pastate įsikūrusi Viešoji biblioteka).

60 metų, kai 1960 m.

- kitoje vietoje (Dariaus ir Girėno g. 38A), pastatyta Tauragės autobusų stotis.
- Įsikūrė Tauragės liaudies teatras (gruodžio 20 d.).

55 metai kai 1965 m.

- Pastatomas pirmasis televizijos bokštas mieste (Vytauto g. 13A).
- pradeda veikti sūrių gamykla (Gaurės g. 23).
- I-oji vidurinė mokykla (dabar – M. Mažvydo progimnazija) iš pilies persikelia į naujas patalpas (Prezidento g. 27).
- Perstačius karininkų ramovę, įrengiamas rajono tarybos (savivaldybės) pastatas (Respublikos g. 2).

40 metų, kai 1980 m.

- Atidaromas Tauragės keramikos sporto kompleksas (Gaurės g. 27A). Vėliau pavadintas Sveikatingumo ir sporto kompleksu „Bastilija“.

30 metų, kai 1990 m.

- Rugsėjo 1 d. pilyje įkurtas Tauragės krašto muziejus „Santaka“.
- Rugsėjo 1 d. atstatytas paminklas Vincui Kudirkai.
- atstatytas paminklas Šaulių sąjungos įkūrėjui Vladui Pūtviui-Putvinskiui.

20 metų, kai 2000 m.

- Žemės ūkio ir technikos mokykla reorganizuota į Profesinio rengimo centrą (rugsėjo 1 d.).

Žymių kraštiečių sukaktys ir jubiliejai

80 metų, kai 1940 m. Tauragėje gimė **Rūta Žilinskienė** – *Kanados lietuvių bendruomenės pirmininkė* (2001–2007 m).

110 metų, kai 1910 m. Lietuvoje gimė **Joanas Semionovas** – *pravoslavų kunigas. 1937 m. paskirtas kunigu į Tauragės pravoslavų bažnyčią. J. Semionovas kartu su katalikų ir evangelikų bažnyčių vadovais Tauragėje Jonu Beinoriu bei Jonu Kalvanu buvo pirmieji ekumenistai Lietuvoje. Mirė 1986 09 06. Palaidotas prie Tauragės pravoslavų bažnyčios.*

110 metų – kai 1910 m. Tauragėje gimė **Ana Bruodelė** – *latvių rašytoja*. Mirė 1981 m. Latvijoje.

140 metų, kai 1880 m. Žygių valsčiaus Pryšmantų k. gimė **Tomas Norgelas** – *literatas, verslininkas, sveiko gyvenimo būdo propaguotojas, savo lėšomis Tauragėje 1933 m. leido laikraštį "Žemaitijos aidas" ir parašė knygą "Poemos, ktoniškos nuo šio svieta raštų"*. Mirė 1971 m.

Sausis

1 d. – **90** metų, kai 1930 m. Gulbiškių k., Vainuto valsč., (Šilutės r.) gimė **Pranas Rindokas** – *tremtinys, politinis kalinys, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Tauragės tarybos narys ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Tauragės skyriaus ilgametis pirmininkas, Kovų ir kančių istorijos muziejaus iniciatorius ir įkūrėjas, buvęs ilgametis „Tremtinio“ choro narys*.

2 d. – **95** metai, kai 1925 m. Skaudvilėje (Tauragės r.) gimė **Rene Barščiauskas** – *žymus pedagogas, pirmasis Vokiečių bičiulių draugijos Tauragėje pirmininkas, Tauragės garbės pilietis (1994 m.). 2009 m. apdovanotas Tauragės apskrities viršininko garbės ženklu „Už nuopelnus Tauragės apskričiai“*. Mirė 2009 07 22 Tauragėje.

4 d. – **140** metų, kai Kamenske, (Dono sritis, Rusija) 1880 m. (kituose šaltiniuose – 1879 m.) gimė **Marija Klimašauskienė** – *Tauragės muzikos mokyklos įkūrėja ir mokytoja*. Mirė 1965 03 07 Tauragėje.

7 d. – **165** metai, kai Pašvinyje (Šiaulių r.) gimė **Jonas Spudulis** – *gydytojas, aušrininkas, kalbininkas, lietuvių kalbos aritmetikos ir gramatikos terminų kūrėjas, Tauragės apskrities ligoninės gydytojas*. Mirė 1920 08 06 Tauragėje.

8 d. – **100** metų, kai 1920 m. Lomių k. (Tauragės r.) gimė **Antanas Stancevičius** – *agronomas botanikas, biomedicinos mokslų daktaras*. Mirė 2007 08 24 Kaune.

16 d. – **140** metų, kai 1870 m. Užpurvių k., Pilviškių valsčiuje (Vilkaviškio r.) gimė **Konstantinas Jankauskas** – *pedagogas, mokyklų inspektorius*. Mirė 1935 04 24 Tauragėje.

21 d. – **75** metai, kai 1945 m. Skiržemės k. (Tauragės r.) gimė **Jonas Genys** – *matematikas, pedagogas, Šiaulių universiteto matematikos katedros docentas, matematikos mokslų daktaras, Šiaulių miesto politinis ir visuomenės veikėjas*. Mirė 2013 04 05 Šiauliuose.

Vasaris

4 d. – **130** metų, kai 1890 m. Margiškių k. (Tauragės r.) gimė **Motiejus Nasvytis** – *JAV lietuvių gydytojas, visuomenės veikėjas*. Mirė 1971 06 22 JAV.

17 d. – **90** metų, kai 1930 m. Kuisių k. (Tauragės r.) gimė **Juozas Jasaitis** – *pedagogas, literatūros tyrinėtojas, prozininkas, humanitarinių mokslų daktaras*. Mirė 2010 07 29 Kaune.

Kovas

4 d. – **80** metų, kai 1940 m. Alangos k. (Tauragės r.) gimė **Jonas Bendikas** – *lietuvių mechanikos inžinierius, mašinų gamybos technologas, technologijos mokslų daktaras*.

30 d. – 80 metų, kai 1940 m. Užvėjų k. (Tauragės r.) gimė **Albinas Gailius** – *statybinių medžiagų technologas, technologijos mokslų daktaras, profesorius.*

3 d. – 95 metai, kai 1925 m. Staiginės k. (Tauragės r.) gimė **Pranas Šebeda** – *teisininkas, bibliotekininkas, kraštotyrininkas. 1955–1962 m. jis vadovavo Tauragės rajono bibliotekai. 1964 m. Kraštotyros draugijos Tauragės rajono pirmojoje konferencijoje buvo išrinktas šios draugijos tarybos pirmininku. Mirė 1972 02 23 Tauragėje.*

Balandis

3 d. – 80 metų, kai 1940 m. Šaukėnų k. (Tauragės r.) gimė **Vygandas Paulikas** – *veterinarijos gydytojas, politologas, habilituotas biomedicinos mokslų daktaras, profesorius.*

3 d. – 85 metai, kai 1935 m. Vainuto k. (Šilutės r.) gimė **Birutė Janina Venckienė** – *bibliotekininkė, (1958-1978 m. dirbo Tauragės viešojoje bibliotekoje, 1963–1978 m. buvo šios bibliotekos direktorė), Tauragės rajono gėlininkų draugijos pirmininkė, Tauragės rajono mokytojų senjorų klubo vadovė.*

5 d. – 90 metų, kai 1930 m. Vaidatonių k. (Tauragės r.), gimė **Boleslovas Zubrickas** – *chorvedys, pedagogas, muzikologas, humanitarinių mokslų (istorijos) daktaras. Mirė 2011 09 23 Vilniuje.*

16 d. – 110 metų, kai 1910 m. Linkuvos mstl. (Pakruojo r.) gimė **Vladas Šlevas** – *katalikų kunigas, rašytojas. Mirė 1999 02 27, palaidotas Skaudvilės bažnyčios šventoriuje.*

27 d. – 65 metai, kai 1955 m. Tauragėje gimė **Anastazija Pečkaitienė** – *kultūros darbuotoja, literatė.*

Birželis

2 d. – 60 metų, kai 1960 m. Sarapiniškių k., (Tauragės r.) gimė **Albinas Januška** – *Lietuvos diplomatas, Nepriklausomos valstybės atkūrimo akto signataras.*

28 d. – 80 metų, kai 1940 m. Kalniškių k. (Tauragės r.) gimė **Justinas Stonys** – *inžinierius, racionalizatorius, filosofijos mokslų daktaras, buvęs VGTU laboratorijų inžinerinis darbuotojas, VŠĮ „Senovinės technikos muziejus“ įkūrėjas ir vadovas (Smalininkuose, Jurbarko r.).*

Rugpjūtis

12 d. – 135 metai, kai 1885 m. Skaudvilėje (Tauragės r.) gimė **Jonas Fledžinskis** – *kooperatininkas, visuomenės veikėjas, 1928–1940 m. buvo Žemės ūkio rūmų valdybos pirmininkas. Prisidėjo prie žemdirbystės kultūros kėlimo, agronomų rengimo, kooperacijos plėtojimo, veislininkystės darbo, valstiečių švietimo. Mirė 1965 m.*

24 d. – 100 metų kai 1920 m. Galmenų k. (Tauragės r.) gimė **Jurgis Kisnierius** – *geologas, gamtos mokslų daktaras. Mirė 1986 m. Vilniuje.*

Rugsėjis

22 d. – **85** metai, kai 1935 m. Tauragėje gimė **Bronislovas Jagminas** – žurnalistas, kraštotyrininkas, Lietuvos politinis bei visuomenės veikėjas, 1992–1996 m. Seimo narys. Mirė 2016 07 19 Tauragėje.

23 d. – **95** metai, kai 1925 m. Tauragėje gimė **Leonas Gudelis** – gydytojas, Tauragės bičiulių draugijos Vokietijoje įkūrėjas, Tauragės Garbės pilietis. 1994 07 01 apdovanotas LDK Gedimino ordino medaliu. Mirė 2000 11 05 Vokietijoje.

27 d. – **85** metai, kai 1935 m. Gaurėje (Tauragės r.) gimė **Nijolė Jautakienė** – chorvedė, dirigentė, muzikos mokytoja ekspertė, Kauno sakralinės muzikos mokyklos direktorė. 1955–1968 m. gyveno ir dirbo Tauragėje. 1956 m. suorganizavo Tauragės dainų ir šokių liaudies ansamblį „Jūra“ ir iki 1960 m. jam vadovavo. Gyvena Kaune.

Spalis

2 d. – **90** metų, kai 1930 m. Tauragėje gimė **Birutė Jasaitienė (Užgirytė)** – mikrobiologė, visuomenės veikėja. Mirė 2003 09 09 JAV.

13 d. – **90** metų, kai 1930 m. Batakių k. (Tauragės r.) gimė **Jadvyga Lengvinaitė-Šitikovienė** – dailininkė tapytoja. Mirė 2014 02 08.

24 d. – **80** metų, kai 1940 m. Treinosios k. (Tauragės r.) gimė **Birutė Baltrušaitytė-Masionienė** – poetė, prozininkė, vertėja ir literatūros tyrinėtoja, Vilniaus universiteto profesorė, habilituota humanitarinių mokslų daktarė. Mirė 1996 08 02 Vilniuje.

Lapkritis

1 d. – **90** metų, kai 1930 m. Kaupių k. (Tauragės r.) gimė **Richardas Liudvikas Nejus** – Vokietijoje gyvenantis jūrų laivininkystės kapitonas, biografinių knygų autorius.

14 d. – **155** metų, kai 1865 m. Vyžuonose (Utenos r.) gimė **Vincentas Kemėšis** – kunigas, vertėjas. 1897–1917 m. su pertraukomis jis buvo Tauragės klebonas. V. Kemėšio pastangomis 1899–1904 m. pastatyta mūrinė Tauragės Švč. Trejybės bažnyčia. Nuo 1906 m. Tauragėje organizuodavo lietuviškus vakarus. Mirė 1946 01 23 Kupiškyje.

17 d. – **90** metų, kai 1930 m. Tauragėje gimė **Nijolė Michelkevičienė-Samoškaitė** – gydytoja, žurnalistė, kraštotyrininkė, meno saviveiklininkė. Mirė 2014 12 21.

19 d. – **90** metų, kai 1930 m. Maldūnų k. (Šilalės r.) gimė **Juozas Kinderis** – poetas, bibliotekininkas, tremtinys. Besimokydamas Skaudvilės vidurinėje mokykloje 1950 m. įsijungė į pagrindinę mokinių organizaciją, turėjusią ryšių su partizanais, bendradarbiavo partizanų spaudoje. Mirė 2005 04 15 Rusnėje.

24 d. – **80** metų, kai 1940 m. Mišeikių k. (Tauragės r.) gimė **Jonas Kairevičius** – teisininkas, advokatas, Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčios veikėjas.

29 d. – 100 metų, kai 1920 m. Balandžių k. (Tauragės apskr.) gimė **Jadvyga Stankutė-Ramanauskienė** – *cirko artistė, akrobatė, žonglierė, ekvilibristė*. Mirė 2007 11 10 Kaune.

Gruodis

1 d. – 120 metų, kai 1900 m. Užlaukės k., Žemaičių Naumiestyje gimė **Jonas Bicka** – *kraštotyrininkas, mokytojas*. Mirė 1977 01 07. Palaidotas Šikšnių kapinėse (Tauragės r.).

18 d. – 95 metai, kai 1925 m. Tauragėje gimė **Tomas Kairiūkštis** – *gydytojas patologas, habilituotas biomedicinos mokslų daktaras, medicinos mokslų daktaras*. Mirė 2003 01 16 Vilniuje.

*Parengė: Tauragės B. Baltrušaitytės viešosios bibliotekos
Informacijos skyriaus vyr. bibliografė Laima Pikčiūnienė*